

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: Bez pocztą: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garment) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Szwecya. — Rosya. — Turcya. — Egipt. — Z teatru wojny. — Doniesienia z ostatniej pocztą. — Kronika.

1855
1855

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Sprawy krajowe.

(Mianowania. — Nowy regulamin nauk. — Wykuz porównawczy dochodów państwa. — Br. Prokesch-Osten powrócił.)

Wiedeń, 7. października. Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem pismem gabinetowem z 20. marca b. r. mianować prezydentami komisji uwolnienia od ciężarów gruntowych i regulacyi kraju, powołanych do przeprowadzenia Najwyższego patentu z dnia 5. lipca 1853,

w administracyjnym okręgu Krakowskim: krajowego prezydenta, tajnego radcę *Franciszka hrabię Mercandin*;

w administracyjnym okręgu Lwowskim: wiceprezydenta namiestnictwa i prezydenta komisji uwolnienia od ciężarów gruntowych *Józefa Kalchberg*;

a w księztwie Bukowiny: krajowego prezydenta *Franciszka Schmück*.

Na mocy upoważnienia otrzymanego Najwyższem pismem gabinetowem z 20. marca 1855, mianował minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości zastępcą prezydenta, następnie członkami i zastępcami przy mających funkcjonować komisjach uwolnienia od ciężarów gruntowych i regulacyi kraju według Najwyższego patentu z dnia 5. lipca 1853, a mianowicie względem członków ze stanu sędziów:

W administracyjnym okręgu Krakowskim:

Zastępcą prezydenta: c. k. nadwornego radcę i ministeryalnego komisarza *Ignacego Hitsgern Nordfelden*;

ze stanu urzędników politycznych stałymi członkami komisji: radcę namiestnictwa *Franciszka Reiss*, sekretarza namiestnictwa *Maurycyego Wajdę* i pierwszego zastępczego komisarza obwodowego *Antoniego Mravincics*;

zastępcą: sekretarza namiestnictwa dr. *Gustawa Hailig*;

ze stanu sędziów monarchicznych stałym członkiem komisji: radcę krajowego sądu dr. *Jana Summer*;

członkami komisji krajowej, pomnożonej według §. 34. Najwyższego patentu z dnia 5. lipca 1853: radcę sądu krajowego dr. *Adama Bocheńskiego* i radcę sądu krajowego *Felixa Dobrzańskiego*;

zastępcą: radcę sądu krajowego dr. *Karola Śmietańskiego*;

ze stanu obowiązanych do służebnictwa stałymi członkami: właściciela dóbr *Walentyna Milewskiego* i właściciela dóbr *Leona Rylskiego*;

zastępcą: właściciela dóbr *Wincentego Darowskiego*;

ze stanu uprawnionych do służebnictwa stałymi członkami komisji: wójta *Jerzego Schmidt* w Gillershofie i wójta w Białym Dunajcu *Stanisława Pawlikowskiego*;

zastępcą: właściciela gruntu w Sułkowicach *Jakoba Piątkowskiego*;

W administracyjnym okręgu Lwowskim:

Ze stanu urzędników politycznych stałymi członkami komisji: radcę namiestnictwa *Wincentego Mahrle*, sekretarza namiestnictwa *Alexandra Summer*, i przełożonego powiatu *Edwarda Schäfer*;

zastępcą: będącego do dyspozycji trzeciego komisarza obwodowego *Fryderyka Taigner*;

ze stanu sędziów monarchicznych stałym członkiem komisji: radcę wyższego sądu krajowego *Kajetana Teodorowicza*;

członkami pomnożonej komisji krajowej: radcę wyższego sądu krajowego, *Franciszka Martinet* i radcę wyższego sądu krajowego J. U. dr. *Jerzego Emingera*;

zastępcą: radcę krajowego sądu *Piotra Styczyńskiego*;

ze stanu obowiązanych do służebnictwa stałymi członkami komisji: właściciela dóbr J. U. dr. *Klemensa Raczyńskiego* i właściciela dóbr *Piotra Trzczyńskiego*;

zastępcą: J. U. dr. *Alexandra Napadiewicza Więckowskiego*; ze stanu uprawnionych do służebnictwa stałymi członkami: gospodarza na gruncie *Tomassa Wadiera* i właściciela gruntu w Chaszczowie *Szymona Tarszanowskiego*;

zastępcą: gospodarza na gruncie w Wolczy *Ignacego Urbana*.

W księztwie Bukowiny:

Ze stanu urzędników politycznych, stałymi członkami komisji: krajowego radcę *Ferdynanda Szirsziszte*, sekretarza namiestnictwa *Karola Plewińskiego* i przełożonego powiatu w Czerniowcach *Tomassa Kral*;

zastępcą: krajowego radcę *Ignacego Spaustę*;

ze stanu sędziów monarchicznych: stałymi członkami komisji: radcę wyższego sądu krajowego *Józefa Wojty*;

członkami pomnożonej komisji krajowej: radcę sądu krajowego *Felixa Niemcewskiego* i radcę sądu krajowego *Leona Rakwicza*;

zastępcą: radcę sądu krajowego *Leona Isetscheskul*;

ze stanu obowiązanych do służebnictwa stałymi członkami: właściciela dóbr *Jordaki barona Wasilko*; właściciela dóbr dr. med. *Krzysztofa Petrowicza*;

zastępcą: kameralnego radcę i przełożonego powiatowego w Czerniowcach *Andrzeja Żuławskiego*;

ze stanu uprawnionych do służebnictwa stałymi członkami: zastępcę jurydycznego w Czerniowcach *Jana Prunkuła* i właściciela gruntu w Kimpolungu *Mirona Csuperkowicza*,

zastępcą: radcę sądu krajowego *Aloizego Jambois*.

— *Gazeta Wiedeńska* z dnia 5. b. m. ogłasza rozporządzenie względem uregulowania nauk jurydyczno-politycznych obowiązujące w całej monarchyi. Nauki te niemogą w Austrii prędzej być ukończone jak w ośmiu kursach czyli semestrach. Według semestrów oznaczono, jak z kolei po sobie następują szesnaście przedmiotów naukowych, na których odczyty uczniowie obowiązani są uczęszczać. Z wydziału filozoficznego muszą uczniowie słuchać: filozofii i historii według przepisanego podziału. Wybór innych przedmiotów jest wolny, ale liczba godzin na dzień stale jest oznaczona. Po upływie czwartego półrocza odbywa się egzamin z rzymskiego i kanonicznego prawa, z historii państwa i prawa niemieckiego, z historii austriackiej. Kto wstąpić chce w służbę publiczną bez zdania doktoratu, musi składać jeszcze drugi i trzeci egzamin. Kto chce osiągnąć doktorat musi po skończeniu czterech lat prawa zdać trzy rygrosa. Dla akademii prawniczych w Węgrzech, Siedmiogrodzie i Kroacyi przepisany jest według nowego planu kurs naukowy na trzy lata. — Uboższym ułatwione jest w ogóle uzyskanie uwolnienia od taks kolejalnych. Słuchacze zagraniczni podlegają tylko przepisom dyscyplinarnym, ale uwolnieni są od przymusu kolegów i egzaminów. Austryakom wolno pobierać nauki na uniwersytetach zagranicznych. Do tego nowego regulaminu nauk dołączone są postanowienia tymczasowe (Uebergangsbestimmungen) obejmujące cztery rozdziały.

— *Gazeta Wiedeńska* zawiera wykaz porywnywiający dochody państwa pierwszego półrocza 1855 z rezultatem pierwszych półroczy 1854 i 1853.

Wynosiły w spomnianych periodach:

w 1853 r.	115,016.001 złr.
w 1854 r.	118,547.240 "
w 1855 r.	123.802.815 "

W upłynionem półroczu wynosiło przeto pomnożenie w porównaniu z 1853 r. 8,786.814 — zaś w porównaniu z 1854 r. 5,225.575 złr.

Spostrzeżone już w dawniejszych latach, w sprawie uregulowania finansów tak ważne pomnożenie dochodów państwa utrzymało się także w tym roku. Do tego pomnożenia przyczyniły się mianowicie: podatek domowy, dochody z soli, tytoniu, stęplów, tax i należytości, z loteryi i pocztą, następnie wyprzedaj dóbr państwa, obrót na kolejach żelaznych państwa, fiskalność, zysk z monety i wexłów.

— Prezydialny poseł związkowy fml. baron Prokesch-Osten przybył dnia 6. b. m. rano północną koleją żelazną z Frankfurtu do Wiednia i wysiadł w hotelu „Zur Stadt Frankfurt.“ W południe był z pierwszą wizytą u J. E. ministra spraw zagranicznych hrabi Buol i udał się potem do ministra finansów barona Bruck.

Hiszpania.

(Pojmanie dowódcy bandy karlistów. — Subskrypcya na pożyczkę. — Kortezy. — Budżet w projekcie na rok 1856. — Seminarja wcielone do uniwersytetów. — Kolonie rolnicze. — Wolny przywóz siarki. — Bandy zbójckie.)

Madryt, 5. października. (Z depeszy teleg.) W Morá pojmany zostali Muniz, dowódca bandy Karlistów. — Z dobrowolnych subskrypcyj na pożyczkę zebrano już 210 milionów realów. Cholera się wzmacnia. — Posiedzenie kortezów niezawiera nic uwagi godnego.

— Gazeta madrycka ogłasza w dodatku projekta do ustawy przedłożone kortezom ze strony ministra finansów. W projekcie budżetu podane są zwyczajne wydatki państwa za rok 1856 na 1.460.965.146 realów a za pierwsze półrocze 1857 na 725.273.292 realów. Równie tyle mają z doliczeniem źródeł pomocniczych, jakie obiecuje sobie minister z podwyższenia podatków i sprzedaży dóbr, wynosić dochody państwa w przeciągu tego półtora roku. — Dekretem królewskim zostały seminarja wcielone do uniwersytetów.

— Kortezy przyjęły na posiedzeniu dnia 4. b. m. projekta do ustawy o utworzeniu kolonii rolniczych. — Komisja taryfy celnej oświadczyła się za wolnym przywozem siarki.

— Sierra Morena stała się znowu siedliskiem zbrojnych opryszków konnych, którzy z niesłychaną śmiałością napadają na podróźnych. Posłano tam posiłki dla zandarmeryi, która niezawodnie tym bezprawiom wkrótce koniec położy.

Anglia.

(Poczta londyńska. — Depesza generała Simpson. — Zmiany w komendach. — Wykaz banku.)

Londyn, 6. października. Generał Simpson nadesłał lordowi Panmure listę oficerów, którzy się najwięcej odznaczyli w szturmie na Redan. Zapewniają, że generał Simpson mianowany będzie kawalerem wielkiego krzyża orderu Bath. — Potwierdza się wiadomość, że generałowie Bentinck i Markham dla nadwątłego zdrowia powrócą z Krymu do Anglii. Zapewniają, że generał Windham obejmie komendę jednej z upróżnionych dywizyj.

Według ogłoszonego wykazu banku angielskiego z upłyniętego tygodnia po dzień 29. września wynosił zapas gotówki 13.555.573 funt. szt. (o 286.966 funt. więcej niż w tygodniu poprzedzającym), obieg banknotów wynosił 20.172.685 funt. (o 764.254 funt. sztr. więcej).

Francya.

(Poczta paryska. — P. Bourquene przybył. — Generał Simpson otrzymał wielką wstęgę legii honorowej. — Powód zakupu złota w Anglii. — Handel ożywiony. — Wyprawa świeżego żołnierza. — Jeńce na wymianę. — Strata w pulkach w 46. i 15. liniowym.)

Paryż, 6. października. Baron Bourquene, ces. francuski ambasador przy dworze wiedeńskim, przybył za urlopem do Paryża. Cesarz Napoleon nadał generałowi Simpson wielki krzyż legii honorowej; donosi o tem jeden z korespondentów dziennika „Times“. — Dzienniki wychodzące w Bordeaux zawierają bardzo pomyślne doniesienia o tegorocznym winobraniu.

W ostatnich czasach kazał rząd zakupić w Londynie za 100 milionów złota, za które zakupywać będzie za granicą zboże na potrzeby armii i floty. Rząd bowiem nie chce kupować zboża we Francji, ażeby nie robić większej drożyzny. Niektórzy intendanci jenerału ogłosili, że mają już potrzebne zapasy zboża na zieme.

— Przyciśniony tak długo wojną wywóz artykułów zaczyna się znowu ożywiać. Przemysłowość paryska i fabryki w Lugdunie i St. Etienne otrzymały znaczne zamówienia do Stanów Zjednoczonych. Marynarka prywatna wzrasta widocznie, a przyczynił się najwięcej rząd, że wynajmuje wiele okrętów transportowych.

Według Monitora odplynął 29. września z Toulonu na czarne morze paropływ „Napoleon“ z wojskiem dla armii orientalnej i 248 rosyjskimi jeńcami na wymianę.

Według urzędowego dokumentu wynosiła strata 46. pułku liniowego, który miał zaszczytny udział w szturmie na Małakow, 292 ludzi, między tymi poległo 2 kapitanów i 2 podporuczników, 1 podporucznika i 1 kapitańca nie odszukano, ranionych jest 8 kapitanów, 6 poruczników i 7 podporuczników. Liniowy zaś pułk 15., składający się z 800 ludzi w czasie ataku, stracił 580 z szeregu, 31 oficerów miał rannych, a 14 poległych.

Włochy.

(Ustalenie i statuta Sabaudzkiego orderu wojskowego. — Nowe instrukcje Biskupom z Rzymu podane. — Spodziewana podróż królewska do Paryża. — D. Francesco Carrera kwieszkowany.)

Gazz. Piemontese z d. 3. b. m. podaje dekret król., którym ustalono założony d. 14. sierpnia 1815 Sabaudzki order wojskowy. Głównym przeznaczeniem jego jest nagradzać zasługi wojskowych w czasach wojny. Pod pewnymi warunkami może ten order być nadawany wojskowym w czasie pokoju. Wielkim ministrem i szefem orderu jest Król Sardynii. Order ma 4 klasy: Wielkie krzyże, krzyże komandorskie pierwszej i drugiej klasy, oficerskie i kawalerskie. Kanclerzem orderu jest każdorazowy piemontański minister wojny. Rada złożona z 7 członków orderu deliberuje nad przyjęciem nowych członków. Jej propozycje przedkładają się Królowi, który sobie prócz tego zastrzega nadawać ordery bezpośrednio na placu bitwy, w razie jeżeli armią osobiście dowodzi; Król ma także zastrzeżone prawo nadawania orderu książętom domu król., którzy brali udział w kampaniach, obcym Monarchom i książętom, nakoniec obcym wojskowym zastużonym w wojnie.

Dekretem królewskim mianowano już kawalerami wielkich krzyżów orderu: Marszałka Pelissier, generała-lejtnanta Simpson, generała-lejtnanta Alfonso La Marmora.

Cittadino d' Asti donosi, że Biskupi piemontańscy otrzymali nowe instrukcje z Rzymu, jak się zachować mają względem ustawy o klasztorach, stosownie do allokucyi papieżkiej.

Ambasadorowie Francji i Anglii udali się, jak już donosiliśmy, podczas słabości Króla z polecenia Monarchów swoich do ministra spraw zewnętrznych zasiągnąć wiadomości o stanie zdrowia Króla; przy tej sposobności dali powtórnie do zrozumienia, jak mocno uradowani są z polepszenia zdrowia Jego król. Mości, gdyż to utrzymuje nadzieję, że Jego król. Mość przedsięwzięcie zamierzoną na d. 20. października podróż do Paryża.

Neapol, 26. września. Królewski dekret z 24go opiewa:

„Pozwalamy honorowemu brygadierowi D. Francesco Carrera na jego prośbę uchylić się z piastowanej przezeń dotychczas posady królewskiego sekretaryatu, tudzież ministerstwa wojny i marynarki, oświadczając, żeśmy zupełnie zaspokojeni pełnioną przezeń w tym urzędzie posługą. Wyznacza się mu prawnie należąca pensya“.

Niemce.

(Gminy za niedbalstwo wzięte pod nadzór państwa. — Potoczne.)

Sztutgarda, 28. września. Wydanem dziś rozporządzeniem królewskim wymieniono 39 gmin, które na mocy ustawy z 24. stycznia b. r. za niedbalstwo pod „osobny nadzór państwa“ oddano.

Gazeta Śląska donosi, że ces. ros. pełnomocnik wojskowy w Berlinie hrabia Benkendorf udał się dlatego do południowej Rosyi, iż mu poruczono komendę w Krymie.

Szwecya.

(Pogłoska o zimowli flot w Szwecyi. — Rozruchy robotników.)

W **Sztokholmie** mówią teraz głośno o żądaniu mocarstw zachodnich względem przezimowania części ich flot w portach szwedzkich. Rząd w przekonaniu, że Rosya wśród zachodzących stosunków nie będzie uważać uległości za złamanie pokoju, zdaje się przychylić do tego żądania. Pomimo powszechnej radości z upadku Sebastopola nie myślą tu jeszcze o udziale w wojnie, dopokąd mocarstwa zachodnie nie przyjmą do swego programu regulacji stosunków bałtyckich.

— Równie jak pierwszej w Ystad, Upsali i Wisby itd. wybuchły d. 25. września w Jönköping niepokoje robotników, które przybrały dość groźny charakter, i wymierzone były głównie przeciw niektórym przekupniom. Według najnowszych urzędowych doniesień zdaje się, że pokój przywrócono. Wysłano tam kilkuset żołnierzy.

Rosya.

(Wywóz sukna zabroniony. — Pomnik admirałowi Nachimow.)

Rozkazem cesarskim z d. 24. września zakazano na całej europejskiej granicy Rosyi i Królestwa Polskiego od dnia, w którym rozkaz ten dojdzie urzędu celne, wywóz siwego i innego zwyczajnego sukna aż do dalszego rozporządzenia. Urzędu celne otrzymały już odnośne rozporządzenia.

Cesarz rozkazał na cześć poległego admirała Nachimowa założyć żyjący, a marynarce pożyteczny pomnik następującem rozporządzeniem:

„Chcąc chwalebne zasługi zmarłego admirała Nachimowa odznaczyć utrzymaniem pięciu pensyonaryuszów jego imienia w korpusie kadetów, rozkazujemy, zamiast przeznaczonej mu donacyi majoratu na pokrycie kosztów utrzymania tych pensyonaryuszów, asygnować korpusowi kadetów marynarki na nieoznaczony czas po 1600 r. sr. rocznie z dochodów majoratu. *Alexander*“.

Turcya.

(Łupy wojenne w Sebastopolu. — Wyszczególnienie Szejka Abdalli Halebi. — Powaga konsulów w Damaszku. — Stan zdrowia jenerałów rannych.)

W *Journal de Constantinople* z 27. z. m. czytamy następujące doniesienie z Sebastopola z 24. września:

Na wszelki sposób będą łupy wojenne większe, niżli się spodziewano; sprzedadzą ją po większej części na licytacyi publicznej, i słychać, że niektóre rzeczy pojedyncze będą bardzo kosztowne. Liczba znalezionych dział wynosi już 6000; 15 pCt. z nich jest przeciętne z miedzi albo brązu.

Z Damasku donoszą pod dnem 6. z. m. do *Oss. Triest.*, że szejek Abdallah Halebi, Mahometanin, otrzymał od angielskiego rządu list z podziękowaniem za to, że za jego wpływem zostały pomyślnie zagodzone nieporozumienia między angielskim pułkownikiem Walpole i miejscowymi władzami tureckimi. Jestto pierwszy przykład przynajmniej w Damasku, że Muzulmanin otrzymał takie uznanie od rządu europejskiego, jakoż szejek uważa w tem wielki zaszczyt dla siebie.

Dalej pisze ten sam dziennik, że coraz częściej wydarzają się przypadki, w których nie tylko Chrześciance i Żydzi, lecz także Muzulmanie oddają się pod opiekę konsulów europejskich.

Stan zdrowia jenerała Bosquet polepszył się, a zdrowie jenerałów Trochu i Bourbaki nie wzniesła już żadnej obawy. Jenerał Mortemart był zmuszony dla poratowania swego zdrowia powrócić do Konstantynopola. Korpus kawaleryi pod wodzą jenerała d'Allonville powrócił na dolinę Bajdar. — Nadzwyczaj dobrze wypadł w tym roku zbiór kukurudzy w Turcyi.

Egipt.

(Egipska armia. — Reformy administracyjne. — W Fayumie spokojność przywrócona.)

Z **Alexandryi** z d. 22. września piszą Monitorowi francuskiemu: „Armia egipska składa się obecnie z blisko 20.000 ludzi, które są należycie umundurowane i dobrze wyćwiczone w broni. Infanterya podzielona na 4 pułki po 3000 ludzi, liczy 12.000 ludzi, a do niej należy batalion tyralerów o sile 1000 ludzi. Kawalerya liczy 3500 koni, artylerya 1500 ludzi. Korpus inżynierów składa się z dwóch batalionów po 1500 ludzi. Prócz tego posiada Egipt przybyły niedawno z Sudanu pułk murzynów liczący blisko 3000 ludzi. Wszystkie te wojska z wyjątkiem murzynów są tu obecnie zebrane na wielkie manewry. Soliman Basza ma polecenie ćwiczyć ich w broni, ale wicekról podziela z nim wszelkie trudy dowództwa. Prócz tego zajmuje się Jego Wysokość reformami administracyjnymi. W Kairze zniesiono wyższą izbę radców; miejsce ich zajmie wydział doradczy złożony z pięciu członków, którzy statecznie zostawiać będą przy wicekrólu. Także w sądownictwie rozpoczęto niektóre reformy. W Fayum przywrócono już pokój zupełnie. Beduini mocno ucierpieli i nie mają już ochoty do nowej kampanii. Wicekról zaniechał powzięty przed niejakim czasem plan zwiedzenia tej części państw swoich.“

Z teatru wojny.

Doniesienia z morza bałtyckiego.

(Wycieczki pod Kronstadt i rekonesanse.)

W liście z floty sprzymierzonej datowanym z Seskär z d. 18. września donoszą: Słychać za rzecz pewną, że admirał komendujący nie uznawał za rzecz stosowną przedsiębrać jeszcze w tym roku bombardowanie Kronstadt lub Rewla, mimo że otrzymał z Anglii rozkazy. Zdaniem admirała jest to już za późno w tym roku. Dnia 5. b. m. wypłynął stąd okręt „Imperieuse“ z stojącej tu eskadry admirała Seymour, by krążyć na morzu, a mianowicie sam bez konwoju. Gdy się zbliżył do Kronstadt, wypłynęły rosyjski okręt liniowy, fregata i 6 łodzi kanonierskich, chcąc wziąć okręt angielski. Czując się słabszym w obec przeważnych sił rosyjskich, musiał się okręt angielski cofnąć. Ale nazajutrz d. 6. b. m. o god. 9^{1/2} zrana wypłynął okręt admirałski „Exmouth“ z pięciu innymi okrętami liniowymi ku Kronstadtowi, nie spostrzegłszy jednak żadnego okrętu rosyjskiego, wróciły o god. 6. wieczór na swe stanowisko i zarzuciły kotwice. Dnia 11. powtórzyły wspomniane okręta ten sam rekonesans. Wypłynęły o god. 11. zrana, a o 11. w nocy wróciły do Seskär nie spostrzegłszy nic wśród drogi. Dnia 14. o god. 4. zrana wypłynęły znowu na rekonesans, ale i tą razą nie spostrzegły nic ze strony rosyjskiej. Stoimy tu tedy przy tej wyspie, a czas mija nam jednostajnie na ćwiczeniach działami itd.

Doniesienia z nad czarnego morza.

(Korespondencya z Kamieszy. — Przesłanie wojsk do Eupatoryi. — Posługa korwety Phlegeton. — Przewóz i wymiana jeńców. — Półwysep Tendra. — Rozkazy dzienne admirała Bruat i generała Mac-Mahon. — Przybycie Omera Baszy do Trebizondy. — Zebranie wojsk. — Załoga w Karsie. — Doniesienie z Erzerum.)

Z **Kamieszy** pod **Sebastopolem** piszą do **Monitora** z 22go września:

Wszystkie już wojska przeznaczone do Eupatoryi udały się na okręta, a dziś mianowicie ostatnie oddziały. Oprócz jazdy i artylerji poręczdzielanej na fregatach, korwetach i okrętach transportowych, umieszczono piechotę na innych okrętach wojennych, a między innymi na okrętach „Jean Bart“ i „Ulm“, które natychmiast odplynęły na morze. Admirał naczelnie dowodzący odplynął do Eupatoryi w asystencji ostatniej do wyprawy przeznaczonych okrętów, by dopilnować szczegółów działań wojennych i całą wyprawę pokierować. W szeregach armii sprzymierzonej panuje wielki zapał i czynność nieustająca. Korweta parowa „Phlegeton“, którą admirał wysłał do Dardanellów, by wspólnie z okrętami do tej służby odstawionemi przeholować opóźniające się dla wiatrów północno-wschodnich okręta liniowe, zawinęła z Konstantynopola do zatoki sebastopolskiej. — Dziś zrana powitała 19ma wystrzałami działowymi zatknięta na okręcie „Montebello“ banderę admirałską. Czynności tej fregaty były znamienite, wydzwigawszy osiadła na mieliźnie u kończyny seraju starego fregate „Syrene“ wyholowała ją na morze otwarte, ztąd odplynęła do Tenedos, gdzie zastała dwa okręta tulońskie z wojskiem zatrzymane w porcie dla zupełnej ciszy morskiej. Przeprowadziła je szczęśliwie w 25ciu godzinach na czarne morze i z powrotem do Konstantynopola, zabrała tu rannych i amputowanych Rosyan, którzy w bitwie pod Traktirem dostali się w niewolę, odwiozła na zamian do Odessy, a po drodze wzięła okręt liniowy „Turenne“ na holownik i zawinęła z nim do Kamieszy. W żegludze swej do Odessy niedaleko wyspy węzowej spotykała na znaczną liczbę okrętów greckich, które korzystając z przyzwolenia udzielonego okrętom neutralnym, wiozły zboże z magazynów naddunajskich. Wyspa węzowa, zwana także Fidonkoj, jedyna na całym morzu czarnem, jestto goła skała i leży niemal 20 mil od ujść Dunaju. Na tej wyspie znajduje się latarnia morska wznosząca się 200 stóp (angielskich) nad powierzchnią morza, lecz obecnie nie oświetlona. Wyspa węzowa wznosi się nad morzem jakby umyślnie dla żeglarzy stworzona, służy za jedyny dla nich w tym miejscu sygnał, gdyż Podo-

le naddunajskie jest niskie a przystęp do brzegów płytki, nie dozwala się oryentować.

Na mocy zawartej konwencyi względem wymiany jeńców wydano komendantowi okrętu „Phlegeton“, który zawinał do Portu w Odessie z banderą parlamentarną, 16 jeńców francuskich sprowadzonych z głębi Rosyi. Nieprzyjaciel ma tylko kilku naszych rannych i bardzo mało zajętych w niewolę, gdyż natomiast u nas znajduje się do 3000 jeńców rosyjskich, a jedna ich część leży w szpitalach. W Odessie otrzymano już doniesienia o wypadkach w Krymie i o zdobyciu Sebastopola i z wielkim smutkiem powzięto tę wiadomość. Podczas żeglugi swej pod Tendra przyjął komendant okrętu „Phlegeton“ depezę kolegi swego na statku angielskim, tudzież 10 oficerów angielskich, którzy byli w niewoli rosyjskiej i od dawna już tęsknili za Krymem. Dostawszy się do zatoki sebastopolskiej udarli się na pokład okrętu „Royal Albert“, na którym zatknięto banderę admirała Lyons. Wymiana jeńców tureckich odbywa się na mocy artykułu dodatkowego w konwencyi względem wymiany w taki sam sposób, jak żołnierzy i oficerów armii sprzymierzonych; w takim razie odpływa do Odessy jeden z okrętów do straży wybrzeżnej przeznaczonych i za rewersem odbiera tam jeńców wspomnianych. Tendra, gdzie zwykle znajduje się jeden okręt strażniczy, jestto półwysep piaszczysty i nie bardzo nad morze wzniesiony, i leży w południowej stronie Oczakowa. Cała ta część wybrzeża ciągnąca się od kosi kinburńskiej aż do Perekopu, zdaje się być nanieiona namułami Bugu i Dniepru, i tylko gdzie niegdzie ma odnożę morską. Półwysep Tendra zaokrąglony po stronie północno-zachodnio-południowej ma obszerną, bezpieczną zatokę, której głębokość sprzymierzeni już zmierzli. Obie eskadry mogą tam w razie potrzebnym zarzucić kotwicę. Rosyanie wynieśli się z całego półwyspu. Znajduje się tam także i latarnia morska, lecz nieoświetlona. Wody w tej okolicy są bardzo zarybione i zamarzają zimą przez 2 do 3 miesięcy. Z zatoki pod Tendra, a mianowicie z masztów okrętowych widać Oczaków i cytadelę kinburńską.

— **Monitor** floty zawiera następujące rozkazy dzienne admirała Bruat'a:

1. Do eskadry 9. września. Wiceadmirał, naczelnny dowódzca gratuluje komendantom i załogom „Cassini“, „Sesostria“, „Palinure“ i „Tenare“ czynności tych bombardów od czasu ich przybycia i uwagi godnej precyzji ich ognia. Dnia 8. września utrzymywały bardzo silny i dobrze prowadzony ogień na bastyon kwarantany. — Usprawiedliwiły mi zaufanie naczelnego wodza, który słusznie sądził, że ogień ich będzie skuteczny. Wice-admirał widział z prawdziwą radością, jak śmiało zawijały te bombardy mimo burzliwego morza do zatoki Strelezka „Cassini“ w nocy, zaś „Tenare“ i „Sesostria“ do świtów wśród ognia kwarantany. „Palinure“, który stał już u wnijscia do zatoki, dawał ognia z tem większą i uwagi godniejszą precyzją, iż na stanowisku swoim wystawiony był na bicie bałwanów morskich.

2. Do eskadry, 10. września. Wice-admirał, naczelnny dowódzca gratuluje baterjom floty zaszczytnego udziału, jaki brały w zwycięskiej kanonadzie, która przez trzy dni przygotowywała szturm na fortyfikacje nieprzyjacielskie. Pośpieszam podać do wiadomości eskadry szczegóły otrzymane właśnie od kontre-admirała Rigault de Genouilly. Od 5. do 7. liczyły baterje floty na lądzie 145 rannych, między którymi trzech oficerów. Jak zawsze tak i w tej bitwie zadziwiła nas dzielność, poświęcenie i zręczność naszych majtków. Strzelali bardzo dobrze i prędko. Musieli wyrzucić nieprzyjacielowi wielką szkodę. Oficerowie i aspiranci dowiedli dawnej sławy floty i popierali bardzo dobrze rozporządzenia komenderujących nimi jenerałów.

Jenerał Mac-Mahon, który podczas szturm na Małaków stał na czele swojej dywizji, nie otrzymał rany. Jego chorągiew sygnałową podziurawiło 42 kul karabinowych i dwie kule działowe; wszystkie chorągwie pułków są poszarpane. Po zwycięstwie wydał jenerał następujący rozkaz dzienny do swej dywizji:

„Żołnierze! Nie mogę się dłużej wstrzymać, by Wam nie podziękować z całego serca za wasze zachowanie się podczas szturm na Małaków; podziwiano Waszą waleczność, zwycięstwo Wasze będzie głośnie w całym świecie. Co do mnie będę się chlubił całe życie, że w dniu tym dowodziłem takim wojskiem.“

— Do **Monitora** piszą z **Trebizondy** z d. 13. września: Omer Basza zabawiwszy dwa dni w Platanie, (o milę od Trebizondy) dokąd musiał zawinąć dla burzliwego powietrza, przybył d. 10. do zatoki naszej. W godzinę po przybyciu tureckiego parostatku „Chepper“, na którym przybył, wylądował naczelnny wódz i udał się w towarzystwie swego adjutanta hrabi Meffray do pałacu gubernatora, gdzie przyjmował uszanowanie tureckich władz i konsulów; nazajutrz odjechał oddawszy konsulom wizyty. O ile się dowiedzieć mogłem, zbiorą się wojska Omera Baszy w 10 do 12 dniach w Batum i można się spodziewać, że przyjdą w porę na odsiecz twierdzy Kars. Według ostatnich doniesień z Erzerum z d. 8. zapewniano w listach z Karsu z d. 2. września, że załoga tej twierdzy zaopatrzona jeszcze w żywność, a jedynie tylko niemożność zaprowiantowania się mogłaby spowodować katastrofę. Zresztą mogłoby być, że Rosyan zmuszą niebawem stosunki klimatyczne do odwrotu z Karsu, gdy mianowicie śniegi pokryją okolice twierdzy. Według ostatniego listu z Erzerum z d. 5. września dokłada Hafiz Basza wszelkich usiłowań, by zebrać jeszcze milicję Baszi-Bozuków. — Już nie ma prawie żadnych chorych na cholera w tem mieście.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 9. października. Dzienniki zbijają pogłoskę o wybuchu morowego powietrza w Nowym-Bazarze i w okolicy (w Bośni); tamtejsza epidemia była tylko cholera, dla tego też rząd serbski zniósł kontumacyę od granicy bośnińskiej.

Konstantynopol, 4. października (na Bukareszt). Arcybiskup Anasia mianowany został patriarcha w Konstantynopolu. Angielsko-turecki kontyngens udaje się według ostatnich rozkazów do Szumli. Sir Vivian odplynał poprzednio do Krymu. Poczta dunajska na Gałac przybyła dopiero dziś po południu, poczta lądowa nadeszła wczoraj rano.

Kopenhaga, 8. października. Na miejsce następcy tronu Ferdynanda, poruczono generał-majorowi Bagyessen tymczasowo jeneralną komendę na wyspach.

Berlin, 8. października. Wybory w Berlinie do izby deputowanych są następujące: hr. Schwerin wybrany został trzy razy w trzech okręgach wyborczych, tajny radca Patow dwa razy, jeneralny dyrektor podatków Kühne, jenerał-major Prittwitz, tajny radca Matthis i radca wojny Tieck.

Z **Krymu** 6. października, 10. godz. wieczór donosi książę Gorczakow: Statki nieprzyjacielskie krążą w różnych kierunkach. Liczba łodzi kanonierskich floty sprzymierzonej pomnożyła się. Obóz sprzymierzonych między Czerną a Bałakławą jest mniejszy. Dziś wykonał nieprzyjaciel nowe ruchy ku dolinie Belbeku, lecz potem się cofnął.

Najnowsza depeza księcia Gorczakowa datowana 7. października o godz. 7. jest następująca: Dziś o 11tej przed południem 9 okrętów liniowych nieprzyjacielskich, 28 statków parowych i innych odplłynęło z zatoki Kamiesz. Cała ta flota odplynęła w kierunku północno-wschodnim.

Kurs lwowski.

Dnia 11. października.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski mon. konw.	5	15	5	19
Dukat cesarski " "	5	18	5	21
Półimperyal zł. rosyjski " "	9	6	9	10
Rubel srebrny rosyjski " "	1	45	1	45 1/2
Talar pruski " "	1	40	1	42
Polski kurant i pięćzłotówka " "	1	15	1	16
Galic. listy zastawne za 100 zr. } bez kuponów	91	30	91	54
Galic. listy zastawne za 100 zr. } bez kuponów	65	45	66	15
5% Pożyczka narodowa }	78	—	78	45

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 11. października 1855.

	złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po m. k.	—	—
" przedał " " 100 po " "	91	45
" dawał " " za 100 " "	91	15
" żądał " " za 100 " "	—	—

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 8. października o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam 94 — Augsburg 113 1/2 — Frankfurt 112 1/4 — Hamburg 82 3/4 — Liwurna — — Londyn 11. — Medyolan 111 1/2 — Paryż 131 3/4.
 Obligacye długu państwa 5% 74 1/8 — 74 1/2. Detto S. L. 5% 85 — 86.
 Detto pożyczki narod. 5% 77 3/4 — 77 7/8. Detto 4 1/2% 65 1/2 — 65 3/4. Detto 4% 59 1/2 — 59 3/4. Detto z r. 1850 z wypłatą 4% — —. Detto z r. 1852 4% — —.
 Detto Głognickie 5% 91 1/4 — 91 3/4. Detto z r. 1854 5% — —. Detto 3% 45 1/2 — 45 3/4. Detto 2 1/2% 36 1/4 — 36 1/2. Detto 1% 14 1/2 — 14 3/4. Obl. indemn. Niz. Austr. 5% 75 — 75 1/2. Detto krajów kor. 5% 66 — 72. Pożyczka z r. 1834 228 — 229. Detto z r. 1839 119 — 119 1/2. Detto z 1854 95 3/4 — 95 7/8.
 Oblig. bank. 2 1/2% 53 1/2 — 54. Obl. lom. wen. peżyc. r. 1850 5% 92 — 94.
 Akc. bank. z ujmą 1067 — 1069. Detto bez ujmę — —. Akcy bankowe now. wydania — —. Akcy banku eskomp. 56 — 86 1/2. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda 199 — 199 1/4. Wiéd.-Rabskie — —. Detto Bu-

dzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 215 — 216. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20. Detto 2. wydania 25 — 30. Detto Edynburgsko-Neusztadzkiej 90 1/2 — 90 3/4. Detto żeglugi parowej 534 — 535. Detto 11. wydania —. Detto 13. wydania 513 — 515. Prior. obl. Lloydy (w srebrze) 5% 92 — 91. Północn. kolei 5% 82 — 82 1/2. Głognickie 5% 72 1/2 — 73. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 89 — 81. Detto Lloyda 420 — 425. Detto mlyna parowego więd. 97 — 98. Renty Como 13 1/2 — 13 3/4. Esterhazego losy na 40 złr. 71 1/2 — 72. Windischgrätzka losy 25 1/2 — 23 3/4. Waldsteina losy 24 1/2 — 24 3/8. Keglevicha losy 10 1/2 — 10 1/4. Cesarskich ważnych dukatów Agio 18 — 18 1/2.

(Kurs pieniężny na giełdzie więd. d. 8. paźdz. o pół do 2. po południu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio 18. Ces. dukatów obrączkowych agio 17 1/2. Ros. imperyały 9.5. Srebra agio 13 gotówką.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 11. października.

Obligacye długu państwa 5% 74 3/10; 4 1/2% —; 4% —; 4% z r. 1850 — 3% —; 2 1/2% —. Losowane obligacye 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 —. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —; Akcy bank. 1053. Akcy kolei półn. 2013 3/4. Głognickiej kolei żelaznej. —. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 528. Lloyd —. Galic. l. z. w Więdniu —. Akcy niz.-austr. Towarzystwa eskomp. 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg 113 1/8 l. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 112. l. 2. m. Hamburg 82 3/8 l. 2. m. Liwurna —. l. 2. m. Londyn 10.58. l. m. Medyolan 111 1/4. Marsylia 131 3/8. Paryż 131 1/2. Bukareszt 242 1/2. Konstantynopol —. Smyrna —; Agio duk. ces. 17 5/8. Pożyczka z roku 1851 5% lit. A. — lit. B. —. Lomb. —; 5% niz. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. 66 1/3; renty Como —; Pożyczka z roku 1854 96 1/8. Pożyczka narodowa 78 3/4. C. k. austr. akcy skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 365 — 354 1/4 fr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 11. października.

Hr. Lanckoroński Stanisł., z Rawy. — Hr. Baworowski Wacław, c. k. rotmistrz, z Krakowa. — Hr. Łoś Włodz., z Dobrzanek. — Br. Hagen-Schwerin Gustaw, c. k. szambelan, z Więdnia. — PP. Szymonowski Franc., z Spasowa. — Szawłowski Ludw., z Krakowa. — Gubatta Rudolf, c. k. kom. obw., z Przemyśla. — Thulie Jan, z Mokrzan. — Zakrzewscy Xawery i Stanisław, z Krakowa. — Ustrzycki Waler., z Zamiechowa. — Korytowski Erazm, z Płotycy. — Siarczyński Zygmunt, z Streptowa. — Białobrzęski Stanisł., z Dzidziłowa. — Niezabitowski Napoleon, z Nakła.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 11. października.

Hr. Krasicki Piotr, do Rohatyna. — PP. Wiszniewski Henryk, do Dobrzan. — Sozański Sylwester, do Kornalowiec. — Onyszkiewicz Adrian, do Złoczowa. — Kozłowski Mik, c. k. radca sądu obw., do Stanisławowa. — Zawadzki Marcin, do Orzechowiec. — Babcicki Kaj, do Byszowa. — Niezabitowski Napoleon, do Nakła. — Bogdanowicz Maxymil., do Przemiwótek. — Doctor, nadradca finans., do Stanisławowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 10. października.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	320.76	+ 9.8°	82.3	połud. zach. m.	pochmurno
2 god. pop.	320.52	+ 9.0°	87.7	północ zach. "	dészcz
10 god. wie.	320.10	+ 6.7°	86.1	połud. zach. "	pegoda
Dészcz 1. — 89.					

TEATR.

Dziś: Przedostatnie przedstawienie pana Hermanna, profesora magii indyjskiej, oraz oryginalna komedia J. Jasińskiego w 1 akcie: „Jedna chwila.“

KRONIKA.

Rosyjskie towarzystwo geograficzne ogłosiło sprawozdanie z roku 1853. Według tego dokumentu liczy towarzystwo w ogóle 920 członków, o 69 członków więcej aniżeli w roku 1852. Dzieła, które wydało towarzystwo obejmowały 297 arkuszy i zawierały osmy i dziewięty tom pamiętników, sześć zeszytów buletynu, drugi tom zbioru statystycznego o Rosyi i drugi tom zbioru etnograficznego. Między książkami, które w krótkce mają być ogłoszone znajduje się sławne dzieło Ritter'a o Azji.

— Dziennik „Herald“ ogłasza następujący spis najznaczniejszych przypadków nieszczęśliwych, jakie się od dwóch lat wydarzyły na amerykańskich kolejach żelaznych:

Dnia 27. marca 1853. Dwa wagony z podróżnymi spadły na kolei żelaznej Baltimore i Ohio z wysokości 100 stóp; 8 zabitych 24 rannych.

Dnia 26. kwietnia 1853. Na centralnej kolei żelaznej Southeren-Michigan i Illinois uderzyły o siebie dwa pociągi w miejscu rozstajnym: 21 zabitych, 50 rannych.

Dnia 6. maja 1853. Przygoda nieszczęśliwa pod Norwalk na kolei New-Haven; 46 zabitych 24 rannych.

Dnia 2. sierpnia 1853. Przypadek na kolei Belvidere i Delaware; 11 zabitych, 14 rannych.

Dnia 12. sierpnia 1853. Uderzyły o siebie dwa pociągi na kolei Providence i Worcester; 14 zabitych, 24 rannych.

Dnia 24. lipca 1854. Zetknięcie się gwałtowne dwóch pociągów na kolei Susquehannah; 28 zabitych, 45 rannych.

Dnia 20. października 1854. Uderzenie o siebie pociągów na kolei Great-Western; 46 zabitych, 41 rannych.

Dnia 29. sierpnia 1855. Przypadek pod Burlington; 22 zabitych, 79 rannych.

Razem od 27go marca 1853 do 28go sierpnia 1855; 196 zabitych i 292 rannych.

— Jeden z dzienników marsyjskich donosi, że na scenie tamtejszej wystąpi wkrótce młody teraz dymisjonowany Zuaw, który w teatrze Zuawów pod Sebastopolem grywał pierwsze role